

CHỨNG CỨ CẤP CHO KHOA HỌC GIÁO DỤC HIỆN ĐẠI

GS.TSKH. HỒ NGỌC ĐẠI

1. Như một thực thể sống, sinh ra có chứng cứ, khoa học nào cũng sống và phát triển bằng chứng cứ. Một trình độ phát triển của khoa học được khẳng định bằng chứng cứ là *cái mới*. Cái mới này *đã có* trong cuộc sống thực. Nhà khoa học không sáng tạo, mà chỉ phát hiện ra nó. Khoa học giáo dục với tư cách một khoa học thì chứng cứ nằm ở đâu?

Ở Trẻ em: Thế hệ trẻ thời nào cũng sinh ra và lớn lên trong một xã hội có sẵn và chung sống với người lớn đương thời. Trong *Phạm trù người*, hàng ngàn năm, xã hội tiểu nông có sẵn ấy ổn định đến mức trì trệ, khiến cho các cá nhân trong cùng một thế hệ và trong các thế hệ khác nhau đều *"hao hao nhau như những củ khoai tây"* (Marx).

Từ thế kỉ XVIII, đại công nghiệp sinh ra *Phạm trù cá nhân*. Sau ba thế kỉ phát triển, ngày nay, đầu thế kỉ XXI, phạm trù cá nhân trở thành *"anh hùng thời đại"*.

Trẻ em hiện đại sinh ra, trưởng thành và phát triển trong phạm trù cá nhân, là nhân vật *lần đầu tiên* xuất hiện trong lịch sử, chứa trong mình những chứng cứ chưa hề có *cấp cho* khoa học giáo dục hiện đại.

2. Năm 2001, Mĩ công bố *Bản đồ gen*, cho biết tất cả trẻ em hiện đại, không kể nguồn gốc xuất thân và nơi sinh sống, sinh ra đều có đến 99,9% số gen giống nhau. Nhân đây, xin lưu ý, tất cả trẻ em sinh năm 2001, cả 100% đều vào học lớp Một năm 2007 và đến năm 2019, cả 100% ấy đều là cử tri đi bầu đại biểu Quốc hội. Chứng cứ này cho thấy nền giáo dục hiện đại dành cho cả 100% dân cư.

Nền giáo dục cho 100% dân cư bảo đảm về mặt xã hội - chính trị: *ai cũng được học* và về mặt nghiệp vụ sư phạm: *Ai cũng học được*. Phải được hưởng giáo dục thì cá nhân mới có thể *sống bình thường* trong nền văn minh hiện đại. Một khi nền giáo dục hiện đại phải thực thi bằng được nhiệm vụ xã hội - chính trị bất khả kháng ấy thì khoa học

giáo dục hiện đại buộc phải có **CÁCH** xử lí **thực tiễn** các vấn đề giáo dục hiện đại.

3. Cả một thế kỉ XX, tâm lí học đã xử lí được quá trình **chuyển vào trong**. Tôi là một người trong cuộc. Tôi đã tổ chức quá trình ấy bằng một quy trình kĩ thuật (1976), rồi biến nó thành một Công nghệ gọi là Công nghệ giáo dục (thập niên 80) và đến đầu thế kỉ XXI thì tách ra *"cái lõi vật chất"* là Công nghệ học.

Công nghệ học là một quá trình được tổ chức và kiểm soát, do học sinh tự mình làm lấy (tự học) để làm ra khái niệm khoa học hiện đại là một sản phẩm tất yếu.

Muốn "làm ra" khái niệm khoa học thì phải dùng các **hành động trí óc**, triển khai thành một chuỗi các thao tác trí óc, tức là **CÁCH** làm việc trí óc.

Học sinh lớp Một đến trường, nếu học được **CÁCH làm việc trí óc** thì tự mình có thể "làm ra" (chiếm lĩnh, lĩnh hội, tự học...) khái niệm khoa học hiện đại như: Cấu trúc ngữ âm của Tiếng Việt, Ngôn ngữ tập hợp, Ngôn ngữ lôgic, Phép toán đại số, Hệ đếm... những khái niệm khoa học hiện đại đã trở thành hàn lâm, do các nhà khoa học chuyên ngành xác lập.

Những chứng cứ thu thập được bằng thực nghiệm trên học sinh bình thường có thể bảo lãnh cho một Giải pháp hiện đại.

4. Khoa học giáo dục cũng như bất cứ khoa học nào khác trong nền văn minh hiện đại đều có thể trực tiếp chuyển thành công nghệ.

Nền giáo dục cho 100% dân cư phải chăm lo đời sống bình thường tự nhiên của 100% dân cư sống trong Phạm trù cá nhân. Nếu được sống bình thường tự nhiên, trưởng thành bình thường tự nhiên, phát triển bình thường tự nhiên, thì một cách bình thường tự nhiên, mỗi cá nhân sẽ *trở thành chính mình*, thành một cá nhân duy nhất, có một không hai trên hành tinh này.



Đặc trưng cơ bản của giáo dục nhà trường là chăm lo *đời sống tinh thần* ở cả ba lĩnh vực: Khoa học cho lí trí; Nghệ thuật cho tình cảm; Đạo đức cho niềm tin.

Đến nay, đầu thế kỉ XXI, Nghiệp vụ sư phạm hiện đại đã kịp có trong tay: *Công nghệ học* cho khoa học, cho *tự học*; *Công nghệ giáo dục* cho nghệ thuật và đạo đức, cho *tự giáo dục*.

Nếu cả 100% dân cư *được học* như một nhiệm vụ xã hội - chính trị bất khả kháng, thì công nghệ học (cho tự học) bảo đảm ai cũng *được học*, học gì được nấy, học đâu chắc đấy và cùng với Công nghệ giáo dục (cho tự giáo dục) đảm bảo cho mỗi cá nhân tự trở thành chính mình.

5. Nền giáo dục cho 100% dân cư, chưa hề có trong kinh nghiệm ngàn năm, sẽ được *thiết kế* và *thực thi* bằng trí tuệ đương thời.

Năm 1978, tôi đưa ra *Định hướng* lí thuyết cho một Giải pháp giáo dục:

- **Hướng đi:** Hiện đại hoá nền giáo dục.

- **Cách làm:** Công nghệ hoá quá trình giáo dục.

Năm 1984, tôi đưa ra Đề cương 9 điểm cho tiến trình triển khai, gồm có:

- **Ba việc:** Nghiên cứu - Đào tạo - Quản lí.

- **Ba bước:** Trung ương - Địa phương - Đại trà.

- **Ba nhân vật:** Học sinh - Thầy giáo - Cha mẹ cùng các nhân vật thứ ba khác.

Cho đến thời điểm này vẫn còn mang tính thời sự và càng rõ hơn tính khả thi Giải pháp xây dựng nền giáo dục mới về nguyên lí, với *nội dung - phương pháp - thể chế tổ chức* chưa hề có, đem lại *lợi ích cơ bản nhất* cho học sinh mà toàn thể 100% dân cư hiện đại đều cảm nhận được, đó là: *Đi học là hạnh phúc* - *Mỗi ngày đến trường náo nức một ngày vui*.

SUMMARY

According to the author science is alive and develops by evidence. The development level of science is defined by new evidence. The new is existing in the real life. The scientist does not invent, but only discover it. Current children are born, grown and developed in their private sphere, bearing evidence never exposed to the modern education science.

CON NGƯỜI VIỆT NAM...

(Tiếp theo trang 6)

môi trường sống và phong tục tập quán sẽ gây độc hại nhiều hơn là thêm dưỡng chất. Tuổi trẻ đang cần những dưỡng chất đến từ một nền văn hóa mà trong đó, những tinh hoa của truyền thống dân tộc được thăng hoa trong quá trình chọn lựa và tiếp thu những thành tựu của văn hóa và văn minh của thời đại nhằm tăng thêm sức đề kháng chống trả những cặn bã của nền văn minh mà người ta đã thải loại ra.

Để kết thúc bài viết, xin dừng lại với một thông điệp của M. Gorky, nhà văn Xô viết từng một thời chiếm lĩnh vị trí hàng đầu trong các giáo trình văn học và lí luận văn học giảng dạy ở bậc đại học của ta. Trong *Những ý tưởng không hợp thời* đăng trên nhật báo *Novaja Žizn* (Đời Mới) những năm 1917-1918, Gorky đã cảnh báo: "*Cách mạng đã đánh đổ nền quân chủ, điều đó đúng! Nhưng điều đó có lẽ cũng có nghĩa rằng cuộc cách mạng đã mang chúng bệnh ngoài da vào bên trong nội tạng. Người ta không được phép tin rằng cách mạng đã chữa trị và làm phong phú cho nước Nga về mặt tinh thần...*" Vì vậy mà: "*Dân tộc này phải còn nỗ lực rất nhiều để đạt đến ý thức về bản sắc và nhân phẩm của nó. Dân tộc này còn phải được trui rèn trong ngọn lửa cháy không bao giờ dứt của văn hóa, tinh thần nô lệ đã hằn sâu trong nó phải bị tẩy sạch đi*". Cho nên, văn hào Xô-viết ấy đã quyết liệt mà rằng: "*Đối với tôi, lời kêu gọi Tổ quốc lâm nguy cũng không đáng sợ hơn lời kêu gọi "Hỡi các công dân! Văn hóa bị lâm nguy!"*"

Tôi tin rằng, thông điệp ấy không chỉ gửi riêng cho người Nga, và đối với chúng ta, những người đang có nhiều suy tư về **con người Việt Nam, đối tượng của giáo dục và đào tạo**, nội dung của thông điệp đưa ra ngót một thế kỉ dường như vẫn còn nguyên tính thời sự!

SUMMARY

The author discusses some philosophical concepts on humans as subject of education, through which emphasizing that the educated person shall understand the power of culture, absorbing and transferring culture to the young generations for them to reach the general education level.